

Proseč vybavuje hasiče

Město Proseč plánuje dovybavit jednotku Sboru dobrovolných hasičů Proseč a nově také jednotku Sboru dobrovolných hasičů Záboří. Jsme si vědomi nenahraditelnosti hasičů v našem městě a jejich celoroční pomoci občanům. V létě město pořídilo do vybavení JSDH Proseč Automatizovaný Externí Defibrilátor, na podzim bude

z finančních prostředků města a Pardubického kraje zakoupena vysílačka TPH 900 pro lepší komunikaci s IZS. V září jsme získali také dotaci 450 tisíc korun z Ministerstva vnitra na nový 8-místný 4x4 dopravní automobil. Na podzim bude mít také svůj automobil JSDH Záboří, který je již ve výrobě.

Prosečské kroje jsou kompletní

Naprostojedinečný projekt našeho města - obnova Prosečského kroje, který se u nás nosil ještě v roce 1825 je u konce, v září byly dokončeny a předány pánské kabátce.

Proseč má prvních sedm Kamenů zmizelých

Dne 31. srpna 2020 byly v Záboří, do chodníku u firmy Ergotep, položeny první Kameny zmizelých za rodinu Kopperlovu. Tohoto slavnostního položení se zúčastnil ředitel Památníku Terezin Dr. Jan Roubínek, ředitel firmy Ergotep Ing. Jiří Černý, historička Okresního archivu v Chrudimi Mgr. Alžběta Langová, pan Daniel Vaněk, kantor Židovské obce v Praze a další hosté jak místní, tak i ti, kteří doprovázeli ostatní zúčastněné ještě do Luže, kde se pokládaly Kameny na 5 míst, a další den do Vysokého Mýta, Chrudimi a Pardubic.

V příštím roce 2021 by se měly pokládat Kameny zmizelých za rodinu Breitenfeldovu v Záboří. Z Proseče jich odešlo do Terezína a následně do Osvětimi 8 a nikdo se nevrátil. V roce 2022 by se měly položit za prosečské židovské občany poslední 3 Kameny zmizelých a to za rodinu Pollakovu z Proseče.

Tento projekt, který nám opět připomíná utrpení nejenom židovských občanů během II. světové války, pomohl a i nadále bude pomáhat spolufinancovat firma Ergotep Proseč.

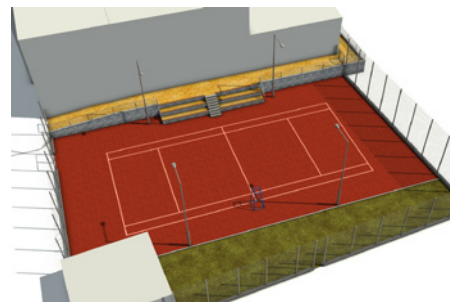
Stanislava Česková, matrikářka

Nové hřiště za Sokolovnou podpořil dotací Pardubický kraj

Od záměru, který představilo město v lednu letošního roku, se posouváme k realizaci dalšího modernizovaného sportoviště pro nohejbal, volejbal a tenis. Projekt rekonstrukce hřiště za Sokolovnou jehož rozpočtová cena byla nakonec 2,46 mil. Kč bez DPH, se podařilo na základě veřejné zakázky vysoutěžít za 1,95 mil. Kč bez DPH, vybraným zhotovitelem se stala firma Instav Hlinsko. Akce zahrnuje novou zvětšenou hrací plochu včetně výstavby nové rampy, divácké tribuny, oplacení, osvětlení a odvodnění. S realizací nám pomůže také Pardubický kraj, který na akci přispěl mimořádnou dotací ve výši 300 tisíc korun.

Rekonstrukce proběhne v první polovině roku 2021. Příští rok bude pro sportovce v Proseči opravdu vyjimečný, protože bude probíhat také výstavba nové městské sportovní haly.

Ing. Jan Macháček, starosta města Proseč

Kanalizace Proseč - VI. etapa

Zhotovitel stavby: KAVE Bau s.r.o.

Kontakt: Václav Kuchta, stavbyvedoucí
tel. 739 572 180, kuchta@kavebau.cz

V polovině září byly zahájeny práce na 6. etapě kanalizace. Práce na první etapě budou probíhat do konce října. Práce na druhé etapě v úseku ulic K Návsí a U Šumavy budou zahájeny počátkem listopadu.

Za případné komplikace a omezení způsobené stavebními pracemi se jménem města všem občanům omlouváme.

Ing. Jan Macháček, starosta města Proseč

I. etapa (15. 9. - 31. 10. 2020)

II. etapa (1. 11. - 30. 12. 2020)

Hlasujte pro naše hasiče

Sbor dobrovolných hasičů Proseč se s projektem 3D tisku ochranných štítů v době jejich nedostatku umístil v Anketě Dobrovolní hasiči roku mezi nominovanými sbory v oblasti Východ Čech. Nominováno bylo celkem 25 sborů ze 149 přihlášených napříč republikou. Pojďte společně s námi podpořit náš sbor. Hlasovat můžete online formulářem na stránkách www.adhr.cz/hlasovani-sbory/ nebo pomocí SMS na číslo 9007706 ve tvaru „HASICI SVC3“. Cena SMS zprávy je 6 Kč (vč. DPH). Je možné hlasovat pomocí SMS a online formulářem současně. **Hlasování trvá pouze do 20. října 2020.**

**DOBROVOLNÍ
HASIČI ROKU**

DOPRAVNÍ OMEZENÍ A UZAVÍRKY V SOUVISLOSTI S INVESTIČNÍMI AKCEMI MĚSTA PROSEČ A PARDUBICKÉHO KRAJE

Modernizace silnice III/3542 Česká Rybná – průtah (I+II. etapa)

Zhotovitel stavby: Skanska a.s.

Kontakt: Martin Pařava, stavbyvedoucí
tel. 737 257 350,

e-mail martin.patava@skanska.cz

V druhé polovině září byla zahájena dlouho připravovaná akce modernizace silnice v celé obci Česká Rybná. Do

právní omezení se týkají také linkových autobusů. Aktuální informace zveřejňujeme na internetových stránkách města.

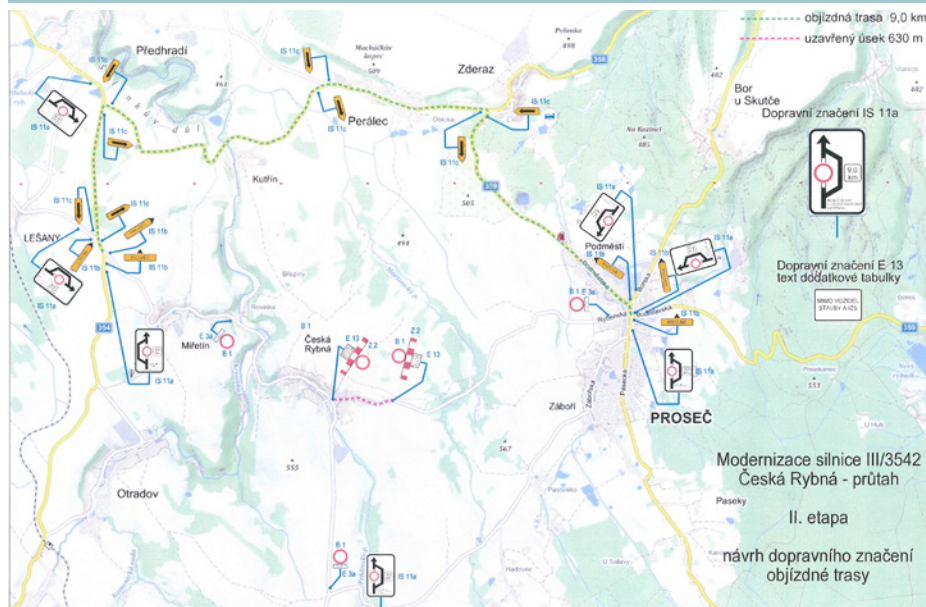
Za komplikace a omezení způsobené stavebními pracemi se jménem města Proseč a Pardubického kraje všem občanům a řidičům omlouváme.

Ing. Jan Macháček, starosta města Proseč

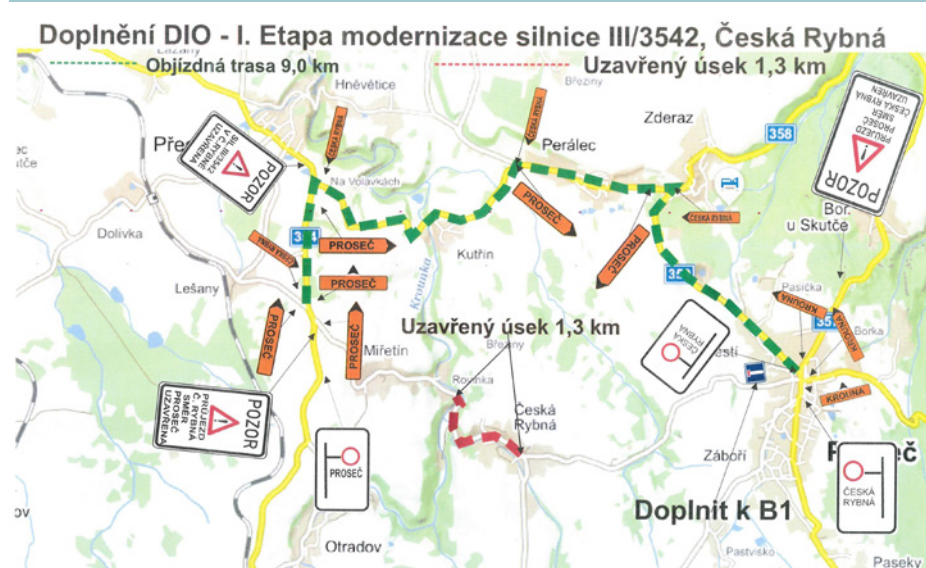
Dopravní omezení na silnici III/3542 v obci Česká Rybná - pracovní místa při I a II etapě, (kanalizace, propustky, obruby).

II. etapa (21. 9. - 1. 11. 2020)

I. etapa (2. 11. - 12. 12. 2020)

TIC Maštale se stalo pátým nejoblíbenějším informačním centrem Pardubického kraje

V období od 21. 6. 2020 do 31. 8. 2020 probíhalo hlasování v anketě s názvem Oblíbené informační centrum roku 2020 pořádanou Asociací turistických informačních center ČR. Garantem hlasování bylo nakladatelství KAM po Česku, které hodnotilo platnost zaslanych hlasů.

V Pardubickém kraji se nachází 31 certifikovaných turistických informačních center, která mohla získávat hlasy od svých návštěvníků. Naše informační centrum se umístilo na krásném 5. místě a předběhlo tak informační centra z mno-

hem větších měst jakými jsou například Pardubice, Chrudim, Vysoké Mýto, Moravská i Česká Třebová. Pořadí prvních deseti nejoblíbenějších informačních center Pardubického kraje naleznete níže.

Všem Vám, kteří jste nám zaslali svůj hlas ze srdce děkujeme. Považujeme to za krásnou odměnu naší práce. Jedná se však i o velký závazek do příštího roku. Pomůžete nám porazit třeba sousední Poličku?

Prvních 10 oblíbených IC

1. MIC Svitavy
2. IC Litomyšl
3. TIC Hlinsko
4. IC Polička
5. TIC Maštale
6. TIC Luže
7. TIC Skuteč
8. IC Chocně
9. TIC Pardubice
10. TIC Chrudim

Krásné dny přeje Vaše TIC Maštale

Kateřina Zelenková

Vítání občáňků

Jako každý rok jsme se těšili na vítání občáňků, které mělo být 12. září 2020. Důvodem zrušení je současná situace zvyšujícího se počtu nakažených pandemií Covid-19 a s tím spojené riziko pro naše pozvaná miminka a členy jejich rodin. Na základě negativního stanoviska Krajské hygienické stanice Pardubického kraje, ke konání akcí tohoto druhu, jsme ji museli zrušit.

Je nám to všem líto, protože vítání občáňků je pro všechny zúčastněné velice krásná chvíle. Je nám vždy ctí uvést vaše děti mezi občany našeho města.

A tak protože jsme měli připravené dárky pro všech 27 dětí, rozhodla jsem se je předat každému osobně - sice bez přítomného pana starosty, bez hudby a bez veselého broukání dalších miminek, s rouškou na ústech, alespoň jako malou satisfakci.

Přijměte od nás přání všeho dobrého ve vašem životě nejen pro vás, ale hlavně pro vaše děti. Věříme, že se uvidíme v lepších časech a i při jiných příležitostech.

Stanislava Česková, matrikářka

Uklidme Paseky a Pasecký les

V sobotu 19. září 2020 se nám po jarních opatřeních, kdy byla akce několikrát zrušena, konečně podařilo uspořádat další ročník úklidové akce UKLIDME PASEKY A PASECKÝ LES, opět ve spolupráci s městem Proseč. Jedna z mnoha úklidových akcí pod hlavičkou Uklidme svět, uklidme Česko, do kterých se zapojili lidé ze všech koutů České republiky. Protože nám počasí velmi přálo, udělali jsme velký kus práce. Dobrovolníci, kterých se sešlo celkem 39, z toho 17 dětí, uklidili Paseky a Pasecký les. Veliké poděkování patří všem pomocníkům, hlavně všem dětem z SDH Proseč, kteří nás v tom opět nenechali a ráno byly s úsměvem a nadšením připraveni pustit se do práce. Při letošní akci se sesbíralo pouze 40 kilogramů odpadu, což je proti loňským ročníkům skvělý výsledek. O likvidaci odpadu se postaralo město Proseč, kterému taktéž děkujeme za spolupráci. Jsme rádi, že jsme opět udělali něco pro naši krásnou přírodu, udržujeme si ji takto čistou nadále!

Za spolek P.A.S.E.K.Y - 2017

Veronika Macháčková

Covid ruší advent a ples

Spolek P.A.S.E.K.Y se na základě současné situace a chystaným vládním opatřením rozhodl pro letošní rok a začátek toho příštího zrušit všechny plánované akce. Bohužel rozloučit se musíme s oblíbeným Hvězdným adventem v Proseči, vánočním jarmarkem a Paseckým plesem. Zahálet ale rozhodně nebudeme, připravujeme několik akcí na příští rok a budeme se těšit na setkání s vámi. Přejeme všem hlavně zdraví a pozitivní myšlení v této zvláštní době, ale nebojte bude zase dobře!!!

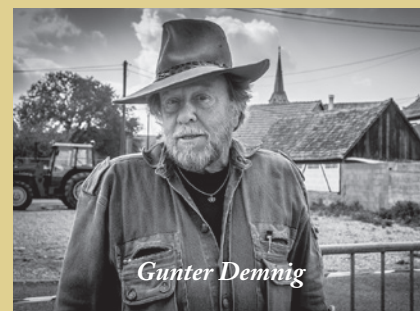
Proseč má prvních sedm Kamenů zmizelých - fotogalerie

Co jsou Kameny zmizelých

Kameny zmizelých, jinak také Stolpersteiny, jsou kostky s mosazným povrchem vsazené do chodníku podle projektu německého umělce Guntera Demniga. Připomínají osudy lidí, kteří byli nacisty deportováni a poté zavražděni v koncentračních táborech či vyhnáni ze svých domovů nebo dohnáni k sebevraždě. Ve velké většině případů se jednalo o osoby židovského původu. Stolpersteiny se zpravidla nacházejí před posledním místem pobytu obětí.

Všechny kameny vyrábí a většinou i sám pokládá Gustav Demnig. První kámen položil v roce 1992 před radnicí v Kolíně nad Rýnem a dodnes je pokládá po celé Evropě. Od roku 2008 je možné vidět tyto kameny také ve městech České republiky. V Pardubickém kraji, kromě Proseče, třeba také v Luži, Slatiňanech, Chrudimi nebo ve Svítavách.

Příběh lékařky Pesie Kopperlové, rozené Elisonové

Pesie Elisonová se narodila v roce 1902 v Kišiněvě, dnešním Moldavsku, tehdy součástí carského Ruska. Oblast se nazývala Besarábie.

Kišiněv byl správní centrum oblasti a židovská komunita zde byla velice početná. V době Pesiina narození tvořila téměř 46 procent obyvatel města – asi 50 tisíc z celkových 110 tisíc. V následujícím roce – 16. února 1903 – však došlo k šokující události, která zasáhla celou světovou veřejnost. Byl to obrovský protizidovský pogrom, úřady tolerovaný, který trval 3 dny. Spouštěčem tragédie se stala údajná rituální vražda chlapce, jehož tělo bylo nalezeno ve městě Dubasari, 37 km východně od Kišiněva. Přestože byl později vrah nalezen, jednalo se o příbuzného oběti, takže pověst o rituální vraždě byla zcela vyvrácena, úřady se nijak nepokusily řádění zastavit. Bylo zničeno na 700 židovských domů v Kišiněvě, zavražděno 49 Židů, dalších 92 zraněno těžce a na 500 dalších lehce. Tato událost vedla k další vlně židovské emigrace z této oblasti a celého Ruska.

Pesiini rodiče však přečkali tento krutý čas a v Kišiněvě zůstali. Pesie byla druhorozené dítě, měla o 6 let staršího bratra Samuela. Její otec provozoval advokátní praxi a navzdory přítomnému antisemitismu byl schopen se dobře uživit. Informace o rodině máme jen ze záznamů, které do pracovního dotazníku lužské léčebny po válce zapsala Pesie.

O bratru Samuelovi víme pouze, že se narodil v roce 1896, byl hudebníkem a pravděpodobně zahynul za války.

Ani Pesiini rodiče po válce již nežili a zatím je předmětem pátrání, zda se i oni stali oběťmi šoa nebo zemřeli ještě před válkou vzhledem k věku (otec Moises byl narozen v roce 1866, matka Freida v roce 1869).

Pesie přišla studovat do Československa v roce 1921, kdy nastoupila na medicínu na Karlovu univerzitu v Praze. Židé ze zemí carského Ruska byli až do konce první světové války omezováni v přístupu na univerzity tzv. Numerus clausus – stanovenou velmi nízkou kvótou, kolik smí být studentů židovské víry přijato. Z toho důvodu odcházeli studovat na zahraniční univerzity – mimo jiné do Prahy, které kvóty, založené na náboženské příslušnosti, neměly. Tato tradice pokračovala i po vzniku samostatného Československa. Pesie tedy studovala v Praze, naučila se výborně česky a mimo rodné ruštiny hovořila také německy. Úspěšně promovala v roce 1929. Již před promócí pracovala a získala praxi na interní klinice profesora Syllaby v Praze. V první polovině roku 1930 ještě působila na gynekologické klinice profe-

sora Jerie v Praze a 1. července 1930 nastoupila v bývalém Zemském ústavu pro tuberkulózní děti na Košumberku. Zde zůstala s válečnou přestávkou po celý zbytek své lékařské kariéry. V Československu se rozhodla zůstat a 1. října 1931 získala československé státní občanství.

V roce 1935 získala atestaci pro choroby plicní a tuberkulózu. Práce v léčebně se jí stala smyslem života, v léčebně nejen pracovala, ale na jednom pavilonu i bydlela. O to krutěji jí zasáhl příchod nacistů, okupace a vznik Protektorátu Čechy a Morava. V roce 1939 byla v důsledku protizidovských opatření poslána na nucenou dovolenou a v roce 1941 pak do výslužby z rasových důvodů. Z pobytové karty, uložené v Národním archivu v Praze můžeme vyčíst, že od září 1939 do dubna 1940 zde pobývala na adrese na Praze 12. V dubnu se ale vrátila do Luže, kde našla útočiště v domě čp. 75 u rodiny Vielgutovy. Na této adrese žila až do transportu v prosinci 1942. Zdroj obživy těžko můžeme odhadovat, když nesměla vykonávat lékařskou praxi, ale pravděpodobně rodině Vielgutových pomáhala a byla jimi podporována. Zajímavostí je, že Vielgutovi byli blízké příbuzní s Kopperlovými z Proseče a z této rodiny byl budoucí Pesiin manžel.

V Terezíně zůstala Pesie necelý rok. Nevíme, zda přímo tam, ale spíše už dříve vzhledem k příbuzenství popsanému výše, se seznámila s židovským lékařem MUDr. Benno (Bernardem) Kopperlem. Každopádně v době ročního pobytu v Terezíně se Benno a Pesie nechali oddat. O sňatku však neexistoval po válce žádný doklad, tak Pesie musela alespoň svědecky dokládat právoplatnost svého sňatku v Terezíně, aby prokázala příbuzenský poměr ke svému zavražděnému manželovi a získala i vdovský status.

V prosinci 1943 byli Pesie i Benno zadrženi do transportu z Terezína dál na východ do Osvětimi. Jaký byl další osud Benna bohužel nevíme, jedinou jistotou je,

že zahynul. Pesie měla víc štěstí. Byla při selekci vybrána jako práceschopná, takže se brzy z Osvětimi dostala do dalšího tábora – Christianstadt a osvobozena byla v táboře v Bergen – Belsenu. Když válka skončila, bylo Pesi 42 let, byla vdova bez rodiny, nežili už ani její rodiče, ani bratr. Jediný příbuzný, kterého uváděla v dotazníku z léčebny, byl Bennův bratr Karel – Charles – Kopperl, který odešel do USA v roce 1920 a žil v Seattlu. Jejich kontakty však brzy přerušila železná opona, Charles v roce 1954 zemřel. Pesie však zůstala v kontaktu s jeho třemi dcerami a jejich rodinami. Když se situace uvolnila, mohli ji dokonce v Československu navštívit, naposledy v roce 1973.

Po návratu z koncentračního tábora bydlela Pesie nejprve v Praze v Belcrediho ulici u MUDr. Pavla Feldsteina, lékaře, který podobně jako ona prošel koncentračními tábory a byl osvobozen v Mauthausenu. Již v září 1945 se vrátila do Luže, kde nejprve bydlela v podnájmu u slečny Nevyjelové (adresu neznáme). O jejím zdravotním stavu po návratu z lágru svědčí žádost o rekondiční pobyt v lázních. Na lékařském zdůvodnění žádosti se uvádí, že dr. Kopperlová je rekonvalescentkou po skvrnitém tyfu a její organismus trpí nedostatkem vitamínů. Na jeho základě dostala poukaz na třítydenní rekonvalescenční pobyt.

Po něm se Pesie vrátila na jediné místo, které jí na spáleništi války v Evropě zbylo – do léčebny v Luži – Košumberku. Zde se její rodinou, jejími dětmi, stali její pacienti, kterým zasvětila celý zbytek svého života. Stala se primářkou pavilonu B (dnešní pavilon E), a ze svědectví pamětníků víme, že její přístup k nim byl skutečně mimořádný. V chladných dobách socialistického zdravotnictví, kdy byly děti v bílých kovových postelích izolovány od rodičů často po řadu měsíců, se jim stala takovým světlem empatie a laskavosti. Tuto vzpomínku na ni si odnesly i z nelehkého období pobytu v nemocnici, který musel být jinak spojen spíše se vzpomínkami bolestnými.

V 60. letech však v souvislosti se zavedením povinného očkování proti tuberkulóze počty těchto dětí dramaticky poklesly. Léčebna se postupně začala orientovat jiným směrem a Pesie ji za nejasných okolností opustila. Konec života prožila v Praze. Tragický osud a traumatické válečné zážitky se k staru ozývaly stále bolestněji a rozvinuly se později v těžkou duševní nemoc. Zemřela v psychiatrické léčebně v Praze v 70. letech minulého století. Záznamy nasvědčují tomu, že místem jejího odpočinku se stal pražský hřbitov Na Malvazinkách.

Mgr. Alžběta Langová

Založení mateřské školy v Proseči

Myšlenkou zřídit v Proseči opatrovnu, resp. mateřskou školu se už kdysi zabýval „Spolek paní a dívek“ za vedení spisovatelky Terézy Novákové. Ale muselo uplynout celých 30 let a musel přijít tragický rok 1939, než se myšlenka stala skutkem.

Mateřská škola byla zřízena 1. září 1939 při obecní škole v Proseči a pod správou této školy. Měla jen jedno oddělení, které bylo umístěno v domě zemřelého zubního technika Paťavy čp. 199 na Budislavské ulici. Nositel myšlenky „Spolek paní a dívek“ k uctění památky své zakladatelky věnoval první zařízení. Rozmnožovali je další dárci a obec Proseč a později některé závody. Správcem obecní školy byl tehdy Jaroslav Josef, který mateřské škole velmi přál a věnoval jí mnoho péče, dobré vůle i práce. První učitelkou byla Augusta Šteffková (nar. 1907). Od školního roku 1939/40 až do 30.6. 1945 byla mateřská škola umístěna v Paťavově domě. První poválečný rok začala na no-

vém místě, a to v bývalé továrně ručního vyšívání čp. 220 na Podměstské ulici. Dům náležel Pollákově, který jako Žid zahynul v Osvětimi. Po odchodu Augusty Šteffkové do Lanškrouna, vedla mateřskou školu krátký čas Věra Tichá a hospitovala Marie Křesťanová, žena cihláře ze Záboří, rozená Vobejdová z Proseče, která se pak stala učitelkou této školy. 1. května 1945 bylo otevřeno 2. oddělení a nastoupila Marie Kučerová ze Záboří čp. 17 (nar.1906). Jaroslav Josef, správce obecní školy, přivedl mateřskou školu od 1.9.1947 k osamostatnění a správu vykonávala Marie Kučerová. Tehdy převzal nad školou patronát závod Lira v Proseči a přispíval k rozmnožení inventáře. Také ze státních prostředků byly opatřeny četné provozní potřeby. Rozpočet školy stoupal, zvláště když se od začátku škol. roku 1950/51 začalo vařit pro 48 dětí. Od té doby děti dostávaly za mírný poplatek přesnídávku, svačinu a oběd. Hlavní po-

ložku rozpočtu hradil stát. V témže roce bylo zřízeno rodičovské sdružení, které se zabývalo hlavně výstavbou vhodné školní budovy. Ve škol. roce 1951/52 bylo jedno oddělení školky převedeno do školní budovy v Záboří. Škola jako dobře vedená a osvědčená byla pověřena „řízenou praxí“ pro absolventky pedagogické školy v Litomyšli. Ve škol.roce 1955/56 bylo otevřeno 3. oddělení. Škola měla celkem 60 dětí a 8 zaměstnanců (5 kvalifikovaných, 1 nekvalifikovaný, 2 síly správní). Ředitelkou školy byla od 1.9.1947 Marie Kučerová, která vlastním přičiněním absolvovala kursy pro mateřské školy, vykonala zkoušku způsobilosti a ve škol. roce 1954/55 absolvovala studium učitelů v Pardubicích. Pracovala v různých komisích při MNV v Proseči (zdravotní a sociální, kulturní).

Podle prosečské kroniky připravila:

Miluse Rejentová

První Stolpersteiny v Proseči

Stolpersteiny, ve volném překladu kameny zmizelých, od 31.8.2020 připomínají první perzekuovanou židovskou rodinu Kopperlových ze Záboří.

Seďm kamenů, seďm osudů spojených s Prosečí. Rozum se zdráhá uvěřit, co to bylo za zruďnou ideologii, která ukázala prstem na někoho a rozhodla, že zemře. Jako dítě jsem se ptala otce, jak je možné, že svět připustil řízenou likvidaci milionů lidí. Otec, který byl tři roky totálně nasazen na nucených pracech v Berlíně, říkal, že to nikdo nevěďěl. Nacisté se snažili před světem utajit zvěřstva, která se děla v nacistických vyhlazovacích táborech. Pravděpodobně proto zřídili v Osvětimi Terezínský rodinný tábor, který měl před mezinárodním Červeným křížem vzbuzovat dojem, že se jedná o pracovní tábor, nikoli vyhlazovací. Sem byli také odesláni z Terezína Kopperlovy, a sice 15.12.1943 MUDr. Benno Kopperle a 18.12.1943 pak jeho bratr Josef s manželkou Irmou a synem Petrem. Jednalo se o transporty z Terezína pod označením Dr a Ds. Rodinný tábor byl výjimečný v tom, že při příjezdu nebyli vězni podrobeni ponižujícímu rituálu vyholení hlavy, neprocházeli obvyklou selekcí a rodiny nebyly rozděleny. Děti směly pobývat v dětském bloku, kde probíhala improvizovaná výuka a děti si mohly hrát. Životní podmínky přes

tato „privilegia“ však byly stejně otrěsné jako v celém táboře. Jak se později zjistilo, všichni tito vězňové měli v osobních dokumentech uvedenu poznámku „zvláštní zacházení po dobu 6 měsíců“. Z 10. na 11. července 1944 byl rodinný tábor zlikvidován, téměř všichni zahynuli v plynových komorách. S největší pravděpodobností tento den ukončili svůj život Benno a Jindřich s rodinou. Jednalo se o největší hromadnou vražďu českých občanů během druhé světové války.

Fotografie rodiny Kopperlových z Proseče z roku 1905 - Karel, Otto, Salomon, Marie a Anna, Benno a Jindřich. Chybí zde Josef, který se narodil v roce 1909

Manželé Jindřich a Marie byli deportováni z Terezína 29.1.1943 transportem pod označením Ct, kdy a jak zahynuli není známo. Salomon Kopperle zemřel v Terezíně 15.2.1943. Celá rodina Kopperlova započala smrtelnou anabázi 5.12.1942 transportem pod označením Cf z Pardubic do Terezína. Bylo to nedlouho po tom, co byli zbaveni všech občanských práv a majetku.

Měla jsem možnost nahlédnout do osobní korespondence mezi rodinnou Kopperlových v Čechách a rodinou Karla Kopperleho, který žil v USA. Salomon Kopperl dopisem ze dne 22. února 1941 sděluje synovi Karlovi „Mně se daří dobře jsem nyní zdrav a protože mám nyní dosti času chodím když je hezky na procházku, jinak se bavím s Petříčkem, takže mi čas dosti utíká. Petříček již hodně mluví a Irma a Pepík mají s ním zábavu celý den“. Napohled nevinné sdělení, které v sobě nese obrovskou tragedii.

Petr Kopperl se narodil 7.4.1939 a pravděpodobně zemřel 10.-11.7.1944.

Nenechala jsem si ujít pietní akt při kterém bylo položeno v Proseči první kameny. Velmi si přeji, aby obec Proseč pokračovala a za rok připomněla další rodinu.

Eva Outlá, rodem Vávrová

Kováři v Proseči

Když zemřela moje prateta Marie Dvořáková, zaznamenal kronikář prof. Velimír Dvořák do kroniky tento text.. „Z Proseče č. 128 na Borské ulici zemřela v nemocnici po krátké nemoci 17.9.1981 v požeňnaném věku 88 let Marie Dvořáková, roz. Vávrová (z rodu Vávrových dříve na č. 149), vdova po kováři, jež po velmi časně smrti manžela před více než 60 lety hospodařila na svém malém hospodářství, s nímž přešla i do JZD. Zatímco syn Bohumil se po válce odstěhoval, žila zde sama, avšak v dobrých přátelských vztazích se sousedy mnoha známými, oblíbená pro svou skromnost, rozšafnost a obětavost“.

Marie se narodila ve dvoře v Závřši, kde sloužil její otec František Vávra jako šafář. Do školy chodila v Českých Heřmanicích, což bylo další působiště otce jako šafáře. Když její otec ukončil aktivní službu, koupil usedlost v Proseči č. 149, tzv Dračku. Byla nedaleko od jeho rodného stavení v Podměstí č. 5, odkud pochází rod Vávřů, který zde žil přes 300 let a rozvětvil se do Zderaze, Boru, Proseče atd.

Vávrovo stavení v Proseči sousedilo s kovárnou na Borské ulici č. 128. Tam se Marie 15. září 1912 provdala za Josefa Dvořáka, kováře.

Ze seznamu majitelů domů od r. 1785 z kroniky Proseče je možné se dočíst, že první majitelkou č. 128 byla Marie Rybenská, nemovitost vystřídala ještě několik dalších majitelů, ale v roce 1867 jí již vlastní Josef Machata. Ve sčítacím operátu z roku 1869 je uveden jako kovář. Žije zde s manželkou Annou, dcerami Annou a Marií a synem Františkem, kovářem, který je v okamžiku sčítání na

vandru. Syn František také pokračuje v řemeslu, založí rodinu, ale ve věku 37 let v roce 1881 zemře na souchotiny. Jak bylo obvyklé, mistr kovářský měl k ruce pomocníka, Josefa Dvořáka. Byl o dva roky mladší než vdova po kováři. Sčítací operát z roku 1890 uvádí, že na kovárně žije Anna Machatová, vdova po kováři a její dvě děti z manželství s Františkem. Dále se uvádí Josef Dvořák, kovářský pomocník a nezletilé děti Anna, Josef, Emilie a Antonie. Otcem dětí byl Josef Dvořák, který se s vdovou oženil v roce 1903 a koncem roku 1904 legitimizoval otcovství.

Také syn Josef, nyní již Dvořák se stane kovářem a provozuje řemeslo. Je šťastně ženatý, v roce 1913 se mu narodí syn Bohumil. Rodinné štěstí mu zkalí světová válka. Josefa Dvořáka nenalezneme v kronice Proseče v seznamu povolanych k činné službě vojenské. Lze tady však najít dva zápisy o odvodu, a sice 21. června 1915 a 18. června 1916. Přesto činnou službu nenastoupil. V rodině se tradují dvě verze – první, že se obecní zastupitelstvo vymezilo proti tomu, že obec bude bez kováře a že v roce 1918 Josef zemřel na španělskou chřipku právě v okamžiku, když přes Proseč táhl vysokomyšský pěší pluk, který se vracel z války a druhá, že se odmítal zúčastnit válečného běsnění, proto začal mohutně kouřit a přivodil si tuberkulosu na kterou těsně ke konci války zemřel. V matrice zemřelých se uvádí, že Josef Dvořák zemřel 24.9.1918, příčina úmrtí – Tuberculosis pulmonum, tedy tuberkulóza plic. Pohřben byl 27. září 1918 na starý evangelický hřbitov, ve stáří 30 roků.

Prateta Marie statečně snášela nepřízeň osudu, znovu se již nikdy nevdala, vnoučat se nedočkala. Prastrýce Josefa připomínala svatební fotografie ve světnici a na pomníčku. Časem se fotografie z pomníčku ztratila, pomníček ke všemu nechal po smrti Marie syn odstranit. Pomníček ležel dlouho opřený o hřbitovní zeď. Až při nedávné revitalizaci hřbitova jej nechala obec umístit na důstojné místo. Není přesně na hrobě Dvořákových, je v jejich těsné blízkosti mezi hrobem Rudolfa Fleischmanna a rodinou faráře Josefa Dvořáka a v blízkém okolí předků rodu Vávrových, kteří zde spí svůj věčný sen. Dlouho jsem si přála pomníček zrestaurovat, letos se to konečně podařilo, prateta Marie by měla radost.

Dovětek

Podle prof. Velimíra Dvořáka, kronikáře, měla Proseč v roce 1910 2 kováře, jedním z nich byl Josef Dvořák a druhý kovář byl na č. 130. Josef Švec, kovářský pomocník šťastně prošel bojiště světové války a provozoval kovářské řemeslo podle seznamu živnostníků jako jediný v Proseči v roce 1931. V seznamu obyvatel z roku 1941 je stále uváděn jako kovář a podkovář. Údaje jsem čerpala z kroniky Proseče.

Josef Dvořák, kovářský mistr, není příbuzný Josefa Dvořáka, faráře. Prof. Velimír Dvořák, syn pana faráře, byl však spolužákem mého tatínka Bohumila Vávry, jehož medailonek byl zveřejněn v lednovém Prosečském zpravodaji.

Eva Outlá, rodem Vávrová

Pomníček u hřbitovní zdi

Umístěný na hřbitově nerestaurovaný

Pomník po restaurování v září 2020

ZŠ a MŠ Proseč

CO SE DĚJE V NAŠÍ ŠKOLE

PRVNÍ ŠKOLNÍ DEN

V úterý 1. září 2020 jsme ve škole přivítali naše nové prvňáčky a pana hejtmana Martina Netolického, který si zároveň prohlédl budovu školy včetně nové přístavby.

Autor fotografií: Luboš Kozel

LITERÁRNÍ ÚSPĚCHY NAŠICH ŽÁKŮ

Minulý školní rok byl silně poznamenán celosvětovou pandemií. I na naší škole probíhala distanční výuka. Jako učitelé českého jazyka na druhém stupni jsme se ale již v září rozhodli, že v letošním roce budeme v daleko větší míře využívat nabídek nejrůznějších literárních soutěží určených žákům základních škol a víceletých gymnázií. Jsme totiž dlouhodobě přesvědčeni, že řada žáků naší školy dosahuje v oblasti českého jazyka a vlastní literární tvorby stejných, a někdy dokonce lepších výsledků, než někteří žáci odpovídajících ročníků víceletých gymnázií.

V souvislosti se způsobem výuky na dálku to bylo ovšem poněkud složitější. Přesto žáci práce psali, posílali nám je, my je opravovali, vraceli jim je a poté vybírali ty nejkvalitnější a posílali do nejrůznějších literárních soutěží. Tato nelehká a komplikovaná práce se nám ale všem velice vyplatila. O několik řádků níže uvádím určitý přehled toho, co se nám v uplynulém roce v oblasti žákovské literární tvorby podařilo. Tyto výsledky považujeme za výrazný úspěch našich žáků – vašich dětí a věříme, že i v letošním školním roce se do většiny letos obeslaných soutěží zapojíme.

Děkuji všem dětem, které se psaní věnují, a samozřejmě i vyučujícím, kteří žáky k této činnosti vedou, vyhledávají literárně talentované žáky a s těmi pak dále pracují.

V oblasti literární tvorby jsme v loňském roce odeslali více jak 100 prací od nejméně 40 dětí do 15 literárních soutěží.

Zde jsou největší úspěchy:

1.místo: Černecká Tereza, 9.tř. – literární soutěž Zpomal prosm, krajské kolo

3. místo: Janková Veronika, 9. tř. – literární soutěž Zpomal prosm, krajské kolo

1. místo: Sodomková Nina, 9. tř.– celostátní literární soutěž Zlatá tužka

2. místo: Stodolová Adéla, 9. tř. – celostátní literární soutěž Co vypráví řeka

3. místo: Sodomková Nina, 9. tř. – celostátní literární soutěž O pardubický pramínek

3. místo: Skalník Filip, 9. tř. – celostátní literární soutěž O cenu Ludvíka Kundery

2. místo: Janková Veronika, 9. tř. – literární soutěž Požární ochrana očima dětí, okresní kolo

1. místo: Justýna Pavlisová, 8. tř. – literární soutěž Požární ochrana očima dětí, okresní kolo

3. místo: Roušar Tomáš, 4. tř. – literární soutěž Požární ochrana očima dětí, okresní kolo

1. místo: Matějková Simona, 4. tř. – literární soutěž Požární ochrana očima dětí, okresní kolo

Čestné uznání: Stodolová Adéla, 9. tř. – celostátní literární soutěž O čarovné vodě

Literární dekret: Skalník Filip, 9. tř. – celostátní literární soutěž O čarovné vodě

Umístění v celostátní literární soutěži Svět očima dětí – diplom a ceny budou zaslány do školy během září/října – Černecká Tereza, 9. tř. a Forhachi Roman, 7.tř.

Dále jsme se umístili na předních místech celostátní literární soutěže Rodinná pohoda není náhoda. Diplomy a ceny budou opět do naší školy zaslány, a tak zatím neznáme přesné a jmenovité umístění. Zde se zúčastnili: Kosáček Daniel, Roušarová Zuzana a Janková Miloslava, všichni ze 7. třídy.

Všem zúčastněným autorům blahopřejeme k úspěchům a děkujeme za vzornou reprezentaci nejen naší školy, ale i našeho města.

*Mgr. Zdeněk Pecina,
vedoucí předmětové komise ČJ*

PRÁZDNINY

Během celých prázdnin byla školka otevřena pro děti zaměstnaných rodičů. Děti si hrály většinou venku. Za špatného počasí pro ně byla otevřena „Berišková třída“. Letos chodily do školky i družinové děti.

Mgr. Hana Vobejdová

NOVÝ ŠKOLNÍ ROK V NAŠÍ MŠ

V prvních dnech září si nové děti zvykají na školku. Hrají si, zpívají, tvoří a zjišťují, že ve školce je vlastně prima. Starší děti a paní učitelky jim pomáhají při poznávání nového prostředí.

Mgr. Hana Vobejdová

Z historie prosečských divadelních ochotníků XIII.

Pročítáme-li stránky kroniky, můžeme sledovat změny, které během let nastaly. Pro vás, naše budoucí následovníky, by se to mohlo zdát trochu nepřehledné, proto chci věnovat tento list některým změnám našich členů.

Ze zakládajících členů odešli z Proseče **Jiřina a Mirek Seidlovi**, kteří jako učitelé byli služebně přeloženi do Prachovic. Oba byli velmi platnými členy a pro soubor to byla citelná ztráta.

Ostatní, jako **E. Walterová, O. Matura, V. Petruželová** jako učitelé též odešli na jiné školy.

Soubor však z řad učitelů získal v roce 1962 další významné posily, jako byli pozdější manželský pár **Jaroslav a Lidka Šibalovi**, kteří se zvláště výborně uvedli v „Lucerně“. Bohužel, také oni v roce 1965 služebně byli přeloženi na školu v Trhové Kamenici.

V roce 1966 byla též přeložena **Sylva Sobolová**, učitelka mateřské školy. Přišla do souboru stejně jako Šibalovi v r. 1962. Jmenovaní byli výbornými herci a pro nás to znamenalo opravdu mnoho.

Proto jsme ani nemohli opakovat „Charleyovu tetu“, jak jsme původně měli v úmyslu. (Sylva Sobolová hrála jednu z hlavních rolí).

Soubor však získal nové tváře a nadšené ochotníky a o nich vám budou vyprávět další stránky této kroniky.

Možná, že se podíváte, proč náš divadelní soubor již 21. 5. 1966 uvedl divadelní hru a rok se nic nekonalo. To se však již stalo reálnou skutečností, že Proseč dostane nový stánek kultury.

V polovině roku 1966 bylo započato s adaptací budovy sv. Josefské jednoty. Budova není nijak velká, ale divadlo tam najde svůj trvalý domov. Odpadnou zkoušky „ve volném prostoru“, kdy se mohlo na jeviště sokolovny tak posledních 14 dní před premiérou. Nové malé jeviště bude mít dobrou světelnou techniku a tak nyní všichni pilně pracujeme, aby dokončení bylo uskutečněno co nejdříve. Potom se jistě stránky kroniky budou opět plnit.

Dnes, v roce 1967 je situace taková, že přestavba se blíží ke svému vyvrcholení. Členové divadelního souboru se rozhodli, že s dalšími divadly se již počká, až bude kulturní dům dokončen; proto tedy delší přestávka v činnosti.

Všichni se již opravdu těšíme!

Poznal by něko z vás usměvavého kapitána z titulní strany časopisu

„Svět v obrazech“ ?

Nechám vás chvílku přemýšlet. Možná ji dnes potkáváte na ulici nebo v obchodě. Léta letí, ale každému zůstane ve tváři takové poznávací znamení. Pro tuto kapitánku, to je úsměv.

„Že, paní Jitko?“ Úsměv za každého počasí.

V červnu 1967 se konala krajská soutěž „Miss 67“. Soutěž se účastnily všechny tehdejší krásky Východočeského kraje. Jitka, tehdy ještě za svobodna Pražanová, členka divadelního souboru, která svůj první krok na jevišti udělala v úloze Amy Spettiguové ve hře „Charleyova tetu“ v soutěži vyhrála. Je to jistě pěkný životní úspěch, a protože má divadlo ráda, jistě mu zůstane věrná i v budoucnosti.

Tehdejší noviny Východočeského kraje píší.

Vítězem letošního ročníku se stala dvacetiletá Jitka Pražanová, kuchařka hotelu „Hornička“.

Přestože jí práce v restauraci velmi zaneprazdňuje, má Jitka dost času pěstovat své lásky. V prvé řadě volejbal, který hraje za Sokol Proseč v krajském přeboru. Další její zálibou je divadlo, zpěv, kytara, jazyky a cestování.

Nu a kdo má vztah k literatuře a poezii, nemůže být lhostejný ani k hudbě, big-beatu. V pátek se sešla na hradeckém Reflektoru se svými miláčky – bigbeatovou skupinou Me-fisto a s Waldemarem Matuškou.

V témže roce, byl slavnostně otevřen kulturní dům na náměstí. Chtěl bych se zmínit o obětavosti divadelníků - brigádníků, jejichž zásluhou bylo dobudováno jeviště. Především nutno jmenovat:

Františka Kašpara

Josefa Kováře

Václava Vobejdu

Miroslava Kříklavu

Josefa Nováka

Jmenovaní odpracovali při výstavbě nejvíce hodin a bylo jim též projevováno uznání MNV.

Slavnostního otevření se zúčastnili tehdejší funkcionáři ONV, které je myslím zbytečně jmenovat. „Hodně řečí, málo práce, byla jejich agitace“. Platilo a platí, že tam, kde je úspěch, se funkcionáři rádi zviditelňují a kde je neúspěch svalují vinu jeden na druhého.

Prosečtí divadelníci si dali za úkol, že jednou z nejdůležitějších forem využití Kulturního domu, bude samozřejmě ochotnické divadlo, které má v Proseči bohatou tradici.

A o tom již budou vyprávět další stránky historie. Na závěr dnešního povídání mi dovolte, malý veršič od Eduarda Světlíka.

Ten, koho slyšíme nejvíc volat,
umění že má být mocnou zbraní,
obvykle touží jen likvidovat,
co ruší jeho zažívání.

Svatopluk Václav Vobejda

Hrajeme fair play

Fair play, znamená *rovná hra, čistá hra*. Nový partner, se kterým již téměř dva měsíce družstvo Ergotep společně pomáhá má jméno: Fairshop.cz

Webový portál Fairshop.cz vznikl na podnět aktuální korona krize. Na počátku všeho byly hned tři problémy, které bylo třeba nutně řešit. Jaké? Nedostupnost roušek a respirátorů v ČR, neetický byznys „šmelení“ překupníků s ochrannými prostředky a problémem třetím byly neziskové organizace trpící dopady ekonomického útlumu v tak těžkém období. Naštěstí se našlo řešení, které minimalizuje tyto dopady.

Daniel Šenkýř, otec a zakladatel Keiretsu Fora na začátku krize neváhal, nakoupil a dovezl do Česka statisíce roušek a rozhodl se svůj zisk z prodeje věnovat nezisku. Díky lokálním pobočkám Keiretsu Fora v Šanghaji a Pekingu podal pomocnou ruku rodinám, jednotlivcům a menším organizacím a spolkům. Tak vznikla myšlenka dobročinného e-shopu

Fairshop.cz. Pomoci se tak dostalo také českým nemocnicím a doktorům, a to uspokojením akutního nedostatku ochranných prostředků v době pandemie.

I my v Ergotepu rádi spolupracujeme a pomáháme. Proč nepřiložit ruku k dílu v oboru, ve kterém máme navíc mnohaleté zkušenosti? Pro internetový e-shop Fairshop.cz družstvo invalidů Ergotep v Proseči zajišťuje distribuci veškerých ochranných prostředků, především roušek či respirátorů. Spolupracujeme s Fairshopem již celé dva měsíce, a hodláme v tom pokračovat.

V Proseči se všechny tyto ochranné prostředky zabalí a dále pak putují k cílovým klientům. Navíc i tato činnost má přida-

nou hodnotu. Nákupem každého produktu podpoříte částkou 10,- Kč jednu z neziskových organizací, mezi které mimo jiné patří A Doma, Společnost Duha, Debra ČR, Fandi mámám, Nadační fond Veroniky Kašákové a další. Při nákupu ochranných pomůcek si sami zvolíte, kterou organizaci podpoříte. K dispozici na e-shopu jsou také roušky pro děti. Společně jedeme na stejné vlně. Naše společné motto zní: „ZISK PRO NEZISK“.

Pokud i vy potřebujete ochranné prostředky, rozhodně neváhejte a svůj nákup realizujte na e-shopu Fairshop.cz. Pomůžete tak dobré věci!

Jan Forbelský

Ergotep CSR Institut o. p. s. a MAP II ORP Chrudim pořádají přednášku

VZDĚLÁVÁNÍ VE FINSKU

O finském školství se říká, že si poradí bez domácích úkolů, zkoušek i předmětů. Co doopravdy stojí za úspěchem finských žáků v mezinárodních srovnávacích testech?

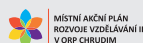
Dozvíte se od Mgr. Josefa Roušara, ředitele ZŠ a MŠ Proseč.

VSTUPNÉ 50,- Kč

PŘESUNUTO do roku 2021

2. 4. 2020 od 17 hodin

Vzdělávací centrum Ergoeduka, Zábořská 93, Proseč

Ergotep CSR Institut o.p.s.

Martin Záruba bude vyprávět o Gruzii

ŘÍKALI MU PIRÁT

PŘESUNUTO do roku 2021

VSTUPNÉ 50,- Kč

15.10. 2020 od 17 hodin

Vzdělávací centrum Ergoeduka, Zábořská 93, Proseč

Po přednášce bude možnost zakoupení publikací od Martina Záruby, samozřejmě s podpisem autora.

Farní sbor ČCE v Proseči Vás srdečně zve na

Koncert

Ondřej Jiskra
pro trombón
 a klavír
 Daniel Jun

Pá **13/11** 2020
18h.

Na programu:
 A. Jorgensen
 O. Blaha
 G. Gershwin
 L. Armstrong
 a další...

Proseč
 Evangelický kostel

Vstupné dobrovolné.

grafické studio **dialoG**

Změna otevírací doby od 1. 10. 2020

Pošta Proseč, nám. Dr. Tošovského 18, 539 44 Proseč

Pondělí: od 11:00 do 12:00 hod a od 13:00 do 18:00 hod
 Úterý: od 08:00 do 12:00 hod a od 13:00 do 15:00 hod
 Středa: od 11:00 do 12:00 hod a od 13:00 do 18:00 hod
 Čtvrtek: od 08:00 do 12:00 hod a od 13:00 do 15:00 hod
 Pátek: od 08:00 do 12:00 hod a od 13:00 do 15:00 hod

Koupím gramofonové desky, mimo vážné hudby,
 dechovky a lidovky.

Děkuji za nabídky na tel.: 724 22 92 92
 nebo e-mail: Fiat1955@seznam.cz

NOVÁ **PRODEJNA** V PROSEČI

IMAPRO

...víc než obchod

ŽELEZAŘSTVÍ **INSTALATÉRSTVÍ** **KOUPELNY**

DOMÁCÍ POTŘEBY PRO DŮM A ZAHRADU

ELEKTRONÁŘADÍ **SPOJOVACÍ MATERIÁL**

NÁŘADÍ PRO STAVBU A DÍLNU **MALÍŘSKÉ POTŘEBY**

OTEVÍRACÍ DOBA
 PO-PÁ 7:00-11:45 12:30-16:00
 SO 7:00-11:00

PROSEČ
 náměstí Dr. Tošovského 12

www.imapro.cz | obchod@imapro.cz | tel. 604 764 495

KUPÓN NA 5% SLEVU

Sleva se vztahuje na jeden celý nákup přímo v prodejně a platí již od 1 Kč.
 platnost kupónu je do 23. 11. 2020.

tlapnet

RAKETOVÝ INTERNET!

www.tlapnet.cz

Zpravodaj je povolen a registrován Ministerstvem kultury ČR, MK ČR E 119 39. Kontakt: tel. 469 321 137, zpravodaj@prosec.cz

Vydává MĚSTO PROSEČ, náměstí Dr. Tošovského 18, 539 44 Proseč, IČ: 00270741

Periodický tisk územního samosprávného celku. Zpravodaj neprochází korekturou.